

Citace a bibliografické zápisy

Hana Žižková

Způsob citací a způsob zápisu dokumentu

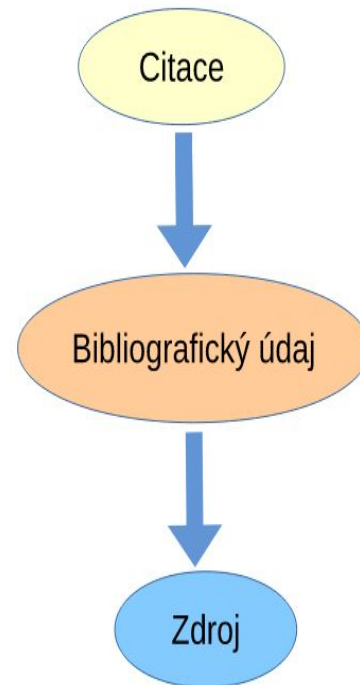
- Způsob uvádění citací
 - do textu určuje, jak
 - bude v textu uveden
 - odkaz na doplňující
 - zdroje
 - např. metoda číselných
 - odkazů nebo Harvardský
 - způsob
- Bibliografická norma
 - určuje, jak bude dokument
 - zapsaný v seznamu
 - literatury
 - např. ISO 690, IEEE, APA ad.

Vše musí být jednotné

- Jednotný systém citací
- Jednotná norma bibliografického zápisu

Citace, zdroj, bibliografický údaj

- Citace – velmi krátká forma bibliografického údaje
- Bibliografický údaj – přesný odkaz na zdroj
- Zdroj – monografie, článek, ...

Co je...

- citace
- citát
- parafráze

Citace, citát, parafráze

- **Citace** – slouží jako spojení (vazba) mezi místem, na kterém se v textu cituje, a bibliografickým záznamem
- **Citát** – „doslovné uvedení cizího výroku uvedené kurzivou a doplněné citací“
- **Parafráze** – volně přeformulované myšlenky jiného autora

Proč citovat

- Právní důvody: zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském
- Kontrola plagiátů: [Theses.cz](https://theses.cz)
- Odborné důvody: věrohodnost, schopnost zacházet s prameny
- Poděkování za ušetřený čas

Chyby při citování

- Citování díla, které autor nepoužil
- Necitování díla, které autor použil
- Nepřesné citování znemožňující identifikaci díla

Co citovat

- Odkaz na jiného autora
- Odkaz na myšlenku jiného autora
- Doložení pravdivosti informací

Příklady citací

Harvardský systém Například Holá (2006) tvrdí, že komunikaci lze charakterizovat jako proces sdílení určitých informací. Řečené však ještě neznamena slyšené (Šuleř, 2009b, s. 75).

Metoda poznámek Například Holá¹ tvrdí, že komunikaci lze charakterizovat jako proces sdílení určitých informací. Řečené však ještě neznamena slyšené.²

Metoda číselných odkazů Například Holá [25] tvrdí, že komunikaci lze charakterizovat jako proces sdílení určitých informací. Řečené však ještě neznamena slyšené [8, s. 75].

Bibliografický zápis

- **ČSN ISO 690**
- **ECO, Umberto.** *Jak napsat diplomovou práci.* 1. vyd. **Olomouc:** Votobia, **1997**, 271 s. ISBN 80-719-8173-7.
- **APA style**
- **Eco, U. (1997)** *Jak napsat diplomovou práci (1. vyd.)* **Olomouc:** Votobia.
- **IEEE**
- **U. Eco,** *Jak napsat diplomovou práci,* 1. vyd. **Olomouc, Česká republika:** Votobia, **1997**, 271 s.

Jaký dokument, takový zápis (ISO 690)

- **Monografie**

- ECO, Umberto. *Jak napsat diplomovou práci*. 1. vyd. Olomouc: Votobia, 1997, 271 s. ISBN 80-719-8173-7.

- **NOVÁK, Jan a Helena NOVÁKOVÁ**. *Alergenní rostliny*. Praha: Knižní klub, 2010. ISBN 978-80-242-2591-3.

- **Příspěvek ve sborníku**

- NOVÝ, Lubomír. Masaryk jako „filozof krize, kritiky a smyslu“. In: *Václavkova Olomouc 1967*. Ostrava: Profil, 1970, s. 26–32.

Jaký dokument, takový zápis (ISO 690)

- **Článek v časopise**
- VRÁNKOVÁ, Karolína. Psace, nebo tiskace. Respekt. Praha: R-PRESSE, spol. s r. o, 2016, roč. 23, č. 41, s. 67–69. ISSN 0862-6545.
- **Webová stránka**
- Jak správně citovat. Informační výchova na UTB ve Zlíně [online]. Zlín: Knihovna UTB ve Zlíně, 2011, 2015 [cit. 2021-08-09]. Dostupné z: http://iva.k.utb.cz/?page_id=3

Příklady citací a seznamu literatury

Harvardský systém: Například Eco (1997) tvrdí...

Seznam literatury podle abecedy, rok hned za jménem:

ECO, Umberto (1997). Jak napsat diplomovou práci. 1. vyd. Olomouc: Votobia, 271 s. ISBN 80-719-8173-7.

ECO, Umberto, 1997. Jak napsat diplomovou práci. 1. vyd. Olomouc: Votobia, 271 s. ISBN 80-719-8173-7.

Metoda číselných odkazů: Například Eco [25] tvrdí...

Seznam literatury podle čísla výskytu v textu (ne abecedně)

BibTex

www.bibtex.org

Pro citaci dle ČSN ISO 690 lze použít styl

[csplainnat.bst](#)

nebo

[czechiso.bst](#)

- **Doporučení MU**

- V případě kvalifikačních prací se doporučuje doplnit obvyklé prohlášení o původnosti práce větou:
„Prohlašuji, že jsem nástroje AI využil/-a v souladu s principy akademické integrity a že na využití těchto nástrojů v práci vhodným způsobem odkazuji.“
- Autorem v kontextu autorského zákona je aktuálně pouze fyzická osoba, která dílo vytvořila. Dílo musí být autorovým vlastním duševním výtvořem odrážejícím osobnost autora, který „při realizaci díla mohl vyjádřit své tvůrčí schopnosti prostřednictvím rozhodnutí učiněných na základě své tvůrčí svobody“ a mohl mu vtisknout svůj „osobní dotek“.

MUNI BP A AI TOOLS

- Obecně platí, že všude tam, kde využití aplikace AI přímo **ovlivní obsahovou stránku** úkolu, například písemné práce, **je nutné** využití aplikace deklarovat.
- Pokud je aplikace AI využita **pouze k formálním úpravám práce**, využití takového nástroje **není nezbytné** uvádět.

MUNI BP A AI TOOLS

Není třeba uvádět:

- Aplikace na kontrolu pravopisu, stylistiky a gramatiky, prediktivní klávesnice apod. (včetně např. Grammarly).
- Aplikace sloužící k tvorbě odkazů, k organizaci zdrojových dokumentů (odborných publikací, článků), k poskytnutí přehledu existujících publikací apod. (např. Google Scholar, apod.).

MUNI BP A AI TOOLS

Není třeba uvádět:

- Aplikace na kontrolu pravopisu, stylistiky a gramatiky, prediktivní klávesnice apod. (včetně např. Grammarly).
- Aplikace sloužící k tvorbě odkazů, k organizaci zdrojových dokumentů (odborných publikací, článků), k poskytnutí přehledu existujících publikací apod. (např. Google Scholar, apod.).

MUNI BP A AI TOOLS

Nástroje generativní AI (SciSpace Copilot, Consensus, ChatGPT, Bing AI, Google Bard, Perplexity, Copilot apod.):

- Aplikace generativní AI poskytuje podklady (např. shrnutí apod.) a podněty ke struktuře a obsahu textu apod., které nejsou v písemné práci využity v doslovném znění anebo parafrázi.

V takovém případě je vhodné opatřit text práce prohlášením, jako například:

“Při přípravě této práce autor/-ka použil/-a [NÁZEV APLIKACE; WEBOVÁ ADRESA APLIKACE] za účelem [DŮVOD].

Po použití tohoto nástroje autor/-ka provedl/-a kontrolu obsahu a přebírá za něj plnou zodpovědnost.”

MUNI BP A AI TOOLS

Nástroje generativní AI: (SciSpace Copilot, Consensus, ChatGPT, Bing AI, Google Bard, Perplexity, Copilot apod.):

- Aplikace generativní AI poskytuje podněty k obsahu textu, které jsou v písemné práci využity v doslovném znění, v přímé citaci anebo parafrázi.

V takovém případě je vhodné nástroj odcitovat. Citace se vytvářejí v souladu s citačními pokyny.

Příklady (Chicago Manual of Style):

1. Text generated by ChatGPT, OpenAI, October 12, 2023, <https://chat.openai.com/chat>.
2. ChatGPT, response to "Explain how to make pizza dough from common household ingredients," OpenAI, October 12, 2023.

Děkuji vám za pozornost.